

Ola Manuia | Interim Pacific Health Plan

Iulai 2022–Iuni 2024

Ola Manuia | Interim Pacific Health Plan se pepa taaua e olo tasi mo Te Pae Tata | Interim New Zealand Health Plan, tela e fakatoka ne ia te lua tausaga muamua o gasuega kola ka fakatakitaki kiei te polokalame galue tau te ola 'lei a te Pasifika i loto i te fakanofonofoga ne faka'lei atu a Te Whatu Ora.

Ola Manuia e aumai ne ia ne fakamatalaga faopoopo ki te auala e fakaoga ne Te Whatu Ora o fakamalosi a latou e fakagalue faitu tau te ola 'lei o Pasifika pela foki mo te fakagaluega o mea e fakamuamua i faitu tau te ola 'lei o Pasifika.

E iloa ne matou me e uke a faitu o te fakanofonofoga o te ola 'lei e se galue faka'lei ki tino Pasifika, aiga, ngutuare tangata, famili, kāinga, magafaoa, kaiga, vuvale pela foki mo kaaiga (families) mo komiuniti.

A gasuega ka fai i te lua tausaga mai mua nei ka fesoasoani ki kaaiga mo komiuniti Pasifika i loto i Niu Sila ke nofo 'lei, kae ke fai foki ko tino Pasifika ke maua ne latou te tausiga e manakogina ne latou, i te koga e manakogina iei ne latou.

Faitu e fakataaua mo te ola 'lei o Pasifika e aumai mai i lesona ne tauloto mai te faamai lasi ko te COVID-19, e pela foki mo mea ne fai mai ki a matou ne komiuniti Pasifika.

FEITU E FAKATAAUA MO TE OLA 'LEI O PASIFIKA

- Matua mo pepe
- Tamaliki mo talavou
- Tino ma'tua
- Tagata sa'ilimalo | tino e se katoatoa te malosi
- Te ola 'lei o te mafaufau pela foki mo te olaaga 'lei
- Masaki e ave leva, e aofia iei ko te kenisa, sukaa, pela foki te gugu
- Te gasuega ki faamai lasi, e aofia iei te fakatokaga o vaaga mo faigataaga e fakafeagai i loto i te lua tausaga ko oti atu

TAPULA

- Fakatuu se fakanofonofoga e malosi kae teletele 'lei tela e fesoasoani ki fakamauga o fuainumela o te ola 'lei o Pasifika, pela foki mo fautuaga mai tino poto i te galuega mo komiuniti.
- Fesoasoani ki te fakamalosi o galuega mo Pasifika pela foki mo te atiakega o fakapotopotoga Pasifika.
- Fesoasoani kae atiake te foitino o tino galue Pasifika ke malosi.
- Avaka a faitu e fakataaua o te ola 'lei o Pasifika.
- Galue ki manakoga o te ola 'lei o tino katoa e nofo tasi kola e fakataaua e pela foki mo te galue fakavave foki ki vaaga i tausiga kola ko oti ne lavea i taimi o te faamai lasi.

GASUEGA

- Atiake i luga o te fakatokaga mo komiuniti Pasifika i te atufenua pela foki mo te aofiaga o mea ko oti ne olagina.
- Fakatuu se vaega tela e malosi kae teletele 'lei i feitu tau fuainumela fakamau o te ola 'lei o Pasifika i te atufenua pela foki mo te iloa.
- Fakatuu se Fesokotakiga a Tino Pasifika e atamai i te galuega kola e lasi te nofo fesokotaki ke mafai o fesoasoani o lagolago kae fakagasue a te foitino o tino galue Pasifika kola e atamai i te galuega.
- Fakatonu se sukesukega o lagolago te atiakega o avanoaga mo tausiga e fakavae ki molimau pela foki mo fakatokaga o gasuega i feitu e fakataaui i te koga galue.
- Fakauta a koga totino o komiuniti Pasifika ko te mea ke mafai o galue fakatasi a fakapotopotoga e galue ki te ola 'lei o Pasifika i te levolo o fakai e nofo iei pela foki te levolo o fakai lasi.
- Faite fakatasi te galue fakatasi mo fakapotopotoga foou Pasifika i koga e olo aka fuainumela o tino iei kola e seai iei ne fakapotopotoga tau te ola 'lei Pasifika.
- Lagolago te fakatumau o ata tau te tausiga kola e foou a gasuega iei kola ne atiake o agai atu a te COVID-19.
- Fakatupe a fakapotopotoga Pasifika kola e fakaoga a ata fakatuu o tausiga e fakapogai mo kaaiga Pasifika kola e fakaaofia iei ko tausiga o failele mo pepe i tausaga kamata, tino talavai i tokita, fakaimasaki pela foki mo fakapotopotoga e fesoasoani ki te nofo 'lei o tino.
- Fai mo fakapotopotoga Pasifika a feagaiga e maluga te fakatalitonugina, e faigofie te fakamafuilfuli kae fakasaga ki te maua o mea e aoga mai iei kae e fakavae ki olotou manakoga mo faifaiga e foou kae aoga.
- Atiake se fakanofonofoga e onoono ki atiakega e uke tau te ola 'lei o Tino Galue Pasifika (Pacific Health Workforce Development Strategy).
- Galue mo te matagaluega o akoga ke iloa a pokotiaga i akoga lasaga lua mo lasaga tolu ki akoga mo akoakoga tau te ola 'lei a Pasifika, pela foki mo fakatokaaga kola e fesoasoani.
- Fakasaga tonu ki atiakega pela foki mo faifaiga kola e fesoasoani ki te avakaaga o te atamai mo te lava o tino galue i fakapotopotoga e galue mo te ola 'lei o tino Pasifika.
- Faite se polokalame mo fesoasoani ki te akoakoga mo te fakagaluega o neesi Pasifika i atamai fakapitoa.
- Sukesuke ki avanoaga o faopoopo a General Practice Education Polokalame 1 mo te 2 e akoako a faifaiga i loto i fakapotopotoga Pasifika.
- Atiaka a te ata o te tausiga e fakasino fakapitoa ki kaaiga e pokotia ne te sukaa.
- Fesoasoani ki galuega e fai nei i loto i te matagaluega o fakafoliki iei a faifaiga e se faka'pau ki pokotiaga o te ola 'lei ne te kenisa i te vaitau nei o tino mo kaaiga Pasifika.
- Galue mo fakapotopotoga o te ola 'lei i te feitu ki Matuu, takitaki o te ola 'lei pela foki mo tino fai sukesukega o atiake a ata o tausiga i feitu tau te ola 'lei o te mafaufau mo fafine Pasifika.
- Fesoasoani ki fakapotopotoga Pasifika ke iloa kae ke galue ki manakoga tau te ola 'lei o komiuniti e fakataaui.
- Fakamautinoa ko tino Pasifika pela foki mo kaaiga ke fakataaui i te toe kamataga o te palaniiga o tausiga mai tua o te faamai lasi.
- Galue mo fakapotopotoga o te ola 'lei pela foki mo takitaki o matagaluega o fakasaga ki vaaga i te ola 'lei pela foki mo manakoga o tamaliki Pasifika mai tua o te faamai lasi.